

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 306/2015-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom. JUDr. Andrejom Garom, Prievozská 2/B, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 NcC 15/2015-104 zo 16. marca 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 NcC 15/2015-104 zo 16. marca 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva:

«Sťažovateľ je účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava, č. k.: 1 P/160/2014, v ktorom sa prejednáva a rozhoduje o rozvode manželstva sťažovateľa... a o úprave rodičovských práv a povinností k dcére sťažovateľa... na čas po rozvode manželstva.

... sťažovateľ... vznesol námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi [REDACTED] [REDACTED]... z dôvodu opodstatnených pochybností o jej nezaujatosti v danej právnej veci z dôvodu jej pomeru k právnej zástupkyňi manželky sťažovateľa: [REDACTED]...

... Krajský súd... Uznesením zo dňa 16. 03. 2015, č. k.: 7 NcC/15/2015-104, rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom tak, že: „Sudkyňa Okresného súdu Bratislava I [REDACTED] nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod spis. zn.: 1 P/160/2014.“»

Podľa sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením porušil jeho práva, čo odôvodnil takto:

«... porušovateľ sa... nedostatočne vysporiadal s otázkou objektívnej stránky neustrannosti zákonnej sudkyne [REDACTED]... v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I, č. k.: 1 P/46/2010, sa uvedená zákonná sudkyňa dokonca sama ako zaujatá namietla, a to práve z dôvodu jej pomeru k právnej zástupkyňi účastníka – [REDACTED], ktorá ju zastupovala v konaní pred súdom v jej osobnej veci. Ak sa teda v uvedenom konaní tá istá zákonná sudkyňa namietla z identického dôvodu ako je dôvod vznesenia námietky sťažovateľa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I, č. k.: 1 P/160/2014, už len to je dostatočný podklad pre odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti, ktoré nie je možné vyvrátiť len vyjadrením subjektívneho pocitu zákonnej sudkyne, že sa vo veci necíti byť zaujatá a k [REDACTED] má len čisto pracovný vzťah. Ak by skutočne zákonná sudkyňa mala k [REDACTED] „čisto pracovný vzťah“ a nebola by vo vzťahu k nej zaujatá, nebol by dôvod na to, aby sa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I, č. k.: 1 P/46/2010, sama ako zaujatá (z dôvodu jej pomeru k [REDACTED]

██████ namietla a rovnako by nebol dôvod ani pre jej vylúčenie nadriadeným súdom v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I, č. k.: 1 P/57/2014. Dokonca aj v tomto konaní sama zákonná sudkyňa súhlasila s tým, aby bola z prejednávania a rozhodovania veci vylúčená z dôvodu tvrdeného v námietke zaujatosti účastníkom konania.

... podľa judikatúry ESJP nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti... ale podľa objektívnych vonkajších skutočností. Práve tieto vonkajšie skutočnosti porušovateľ dostatočne nezohľadnil pri rozhodovaní o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom. Obmedzil sa len na strohé konštatovanie, že samotná skutočnosť, že zákonná sudkyňa bola v iných konaniach, v ktorých vystupovala v pozícii súkromnej osoby, zastupovaná právnou zástupkyňou manželky sťažovateľa ██████████, nemôže bez ďalšieho viesť k objektívnym pochybnostiam o jej nestrannosti. Tým sa porušovateľ úplne odklonil od rozhodovacej praxe všeobecných súdov v prípadoch vznesenia námietky zaujatosti zákonného sudcu, ako aj od judikatúry ÚS SR a ESJP (viď. vyššie špecifikované rozhodnutia ÚS SR a ESJP). Porušovateľ tak bez ďalšieho svojvoľne opomenul uplatnenie tzv. „teórie zdania“ vychádzajúcej z judikatúry ESJP aj ÚS SR, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, a teda spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, musí sa aj javiť, že má byť vykonávaná. Porušovateľ túto teóriu nielen opomenul, ale napádaným rozhodnutím rozhodol v priamom rozpore s ňou.

... Z objektívneho hľadiska totiž rozhodne možno mať odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne ██████████ z dôvodu jej pomeru k právnej zástupkyňi účastníčky konania, t. j. k ██████████, čo dokonca sama sudkyňa v inom konaní potvrdila, keď sa sama z tohto dôvodu ako zaujatá namietla a v ďalšom konaní súhlasila s jej vylúčením z identického dôvodu. Tieto okolnosti treba posudzovať prísne objektívne bez prihliadania na aktuálne zdôvodnenia uvádzané samotnou zákonnou sudkyňou (prečo súhlasila s jej vylúčením), a to o to viac, ak sa v jednom z uvádzaných konaní sama ako zaujatá namietla. Neobstojí preto ani zdôvodnenie rozhodnutia porušovateľa, podľa ktorého skutočnosť, že zákonná sudkyňa bola v jej súkromnej veci ako účastník konania zastupovaná ██████████, nemôže bez ďalšieho viesť k objektívnym pochybnostiam o jej nestrannosti. Práve naopak, táto skutočnosť je dostatočne spôsobilá

vzbudiť odôvodnené obavy o nezaujatosť zákonnej sudkyne, a to obzvlášť za stavu, keď bola z tohto dôvodu ako zákonný sudca už dvakrát vylúčená, hoci v iných prípadoch (dokonca v jednom prípade z vlastného podnetu).

K právnemu názoru porušovateľa o tom, že je irelevantné posúdenie zaujatosti zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] iným senátom nadriadeného súdu v inej právnej veci, sa možno vo všeobecnosti stotožniť. Táto argumentácia však neobstojí v predmetnej veci, nakoľko nie je možné označiť za irelevantné posúdenie zaujatosti zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] iným senátom nadriadeného súdu v inej právnej veci, ak aj v tej veci bol tvrdý ako dôvod zaujatosti zákonnej sudkyne jej pomer k právnej zástupkyňi účastníka – [REDAKOVANÉ] a konajúci nadriadený súd sa s týmto dôvodom ako opodstatneným stotožnil. Aj keď súd nie je v takomto prípade viazaný rozhodnutím iného senátu, v záujme právnej istoty účastníkov konania má na rozhodnutia v iných – takmer až identických veciach prihliadať, aby tak zamedzil rozdielnemu rozhodovaniu súdu v takýchto veciach. Takéto zásadné rozdiely v rozhodovaní toho istého súdu za takýchto skutkových a právnych okolností totiž závažne porušujú právnu istotu účastníkov, ktorá je taktiež súčasťou všeobecného práva na spravodlivý súdny proces...

K argumentácii porušovateľa... podľa ktorej sťažovateľ aj napriek výzve súdu žiadnym spôsobom nepreukázal „aj tak pochybnú skutočnosť“, že o tvrdenom dôvode zaujatosti zákonnej sudkyne sa dozvedel dňa 22. 01. 2015 z anonymnej poštovej zásielky obsahujúcej Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 06. 2014, č. k.: 14 NcC 51/2014-138, uvádzame nasledovné. Nie je nám známe, akým spôsobom mal sťažovateľ podľa porušovateľa uvedenú okolnosť preukázať. Na predmetnú výzvu súdu sťažovateľ riadne reagoval prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním zo dňa 04. 03. 2015, v ktorom bližšie popísal okolnosti doručenia predmetného súdneho rozhodnutia právnemu zástupcovi sťažovateľa. ... Právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces zahŕňajúce právo na nestranného a nezaujatého zákonného sudcu má podstatne vyššiu váhu ako to, že podľa názoru porušovateľa sťažovateľ nedostatočne preukázal doručenie predmetnej obálky obsahujúcej špecifikované súdne rozhodnutie...

V danej veci došlo k zásadne nesprávnemu právnemu posúdeniu veci zo strany porušovateľa následkom čoho je napádané rozhodnutie nesprávne a nezákonné.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 03. 2015, č. k: 7 NcC/15/2015-104, bolo porušené: ústavné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 03. 2015, č. k: 7 NcC/15/2015-104, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia vo výške 355,73- €., a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom. Napadnutým uznesením krajský súd rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 P 160/2014 (ďalej len „námietka zaujatosti“) tak, že zákonnú sudkyňu [REDAKOVANÉ] nevytlúčil z jej prejednávania a rozhodovania.

Podľa sťažovateľa k namietanému porušeniu jeho základného a iného práva malo dôjsť tým, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s otázkou objektívnej nestrannosti zákonnej sudkyne a opomenul tzv. teóriu zdania, pretože v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 P 46/2010 sama zákonná sudkyňa namietala svoju zaujatosť z dôvodu jej pomeru k právnej zástupkyňi účastníka konania, ktorá ju v konaní pred súdom zastupovala v osobnej veci, a v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 P 57/2014 bola tiež krajským súdom z prejednávania a rozhodovania veci vylúčená. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s názorom krajského súdu, že posúdenie zaujatosti zákonnej sudkyne krajským súdom v inej veci je irelevantné, a tiež namieta argumentáciu krajského súdu, že nepreukázal, kedy sa o zaujatosti zákonnej sudkyne dozvedel. Sťažovateľ považuje uznesenie krajského súdu za nezákonné a nesprávne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné

záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia poukázal na obsah sťažovateľom podanej námietky zaujatosti:

„Odporca písomným podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 30.01.2015 vznesol námietku zaujatosti voči vec prejednávajúcej sudkyňi [REDAKČIA] [REDAKČIA] dôvodiac jej osobným vzťahom k právnej zástupkyňi navrhovateľky, [REDAKČIA], ktorá sudkyňu právne zastupuje v jej osobnej veci. Uvedenú skutočnosť sa mal odporca dozvedieť z uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20.06.2014, č. k. 14NcC 51/2014-138, ktoré bolo jeho právnomu zástupcovi doručené dňa 22.01.2015 v obálke od neuvedeného odosielateľa, a z ktorého vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. I P/46/2010 samotná sudkyňa [REDAKČIA] z rovnakého dôvodu oznámila svoju zaujatosť voči [REDAKČIA]. Následne bola zákonná sudkyňa nadriadeným súdom vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. I P/46/2010. Krajský súd v Bratislave menovanú sudkyňu vylúčil aj z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 1P/57/2014, v ktorej vystupujú rovnakí účastníci konania ako vo veci vedenej pod sp. zn. I P/46/2010 z dôvodu, že prepojenie sudkyne a matky cez rovnakú právnu zástupkyňu mohlo navonok spochybniť objektivitu a nestrannosť v spore, a to aj napriek skutočnosti, že matka nie je v danom konaní právne zastúpená, nakoľko nie je vylúčené, že takáto situácia ešte môže nastať.“

Následne krajský súd poukázal na vyjadrenie [REDAKČIA]:

„Zákonná sudkyňa [REDAKČIA] sa k vznesenej námietke zaujatosti vyjadrila tak, že v danej veci sa osobne necíti byť zaujatá, účastníkov konania osobne nepozná a nemá k nim, ani k prejednávanej veci žiadny pomer. Uviedla, že jej vzťah k právnej zástupkyňi navrhovateľky, [REDAKČIA], je čisto pracovný, nie je to vzťah priateľský, či vzťah, ktorý by jej bránil, či už v minulosti alebo v súčasnosti vo veci konať a rozhodnúť nestranne a nezaujato. [REDAKČIA] jej ako advokátka ešte v roku 2009

poskytla právnu službu spočívajúcu v spísaní návrhu na rozvod manželstva a právne zastúpenie na jednom pojednávaní dňa 14. 10. 2009, na ktorom bolo jej manželstvo rozvedené a súdom bola schválená dohoda rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. [REDACTED] pritom v danom čase poznala iba v súvislosti s jej činnosťou advokáta špecializujúceho sa na oblasť rodinného práva. V roku 2012 požiadala sudkyňa menovanú advokátku aj o poskytnutie právnej služby spočívajúcej v spísaní návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nariadené pojednávania v danej veci však neboli otvorené a pre mimosúdne vyriešenie sporu sudkyňa odvolala advokátke udelené plnomocenstvo, čím považovala spoluprácu s ňou za skončenú. Sudkyňa vyslovila názor, že bez ohľadu na výkon jej činnosti sudcu má ako občan ústavou zakotvené právo na právne zastúpenie advokátom, ako aj na spravodlivý súdny proces a nevidí dôvod, prečo by samotná skutočnosť, že v súkromnej veci bola zastúpená konkrétnym advokátom mala mať vplyv na nestrannosť, nezaujatosť a zákonnosť jej rozhodovacej činnosti vo veciach, v ktorých vystupuje daný advokát ako zástupca účastníka konania. Uvedené platí podľa nej o to viac pre poručenské konania, v ktorých súd nie je viazaný vo svojom postupe návrhmi účastníkov konania a je povinný sledovať výlučne najlepší záujem dieťaťa. Zdôraznila, že k účastníkom konania, ani ich právnym zástupcom nemá žiaden osobný vzťah, priateľský či nepriateľský, ekonomický, finančný či iný a preukázateľne nie je daná žiadna objektívna skutočnosť, ktorá by mohla vzbudzovať pochybnosti o jej nezaujatosti. Naopak počas celej svojej činnosti sudcu sa riadi a rozhoduje výlučne podľa zákona, jej svedomia a vedomia a z titulu funkcie sudcu výhradne nezávisle a nestranne. Záverom sudkyňa zaujala stanovisko aj k skutočnostiam, ktoré predchádzali vydaniu uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 14NcC 51/2014-138 zo dňa 20. 06. 2014 v konaní o starostlivosti súdu o mal. [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], dieťa rodičov [REDACTED] a otca [REDACTED].

V uvedenom konaní sudkyňa, aj napriek neexistencii objektívnych dôvodov pre jej vylúčenie z pojednávania veci, súhlasila s pridelením veci inému sudcovi z dôvodu opakovaných sťažností otca maloletého dieťaťa na postup súdu (nielen v konaní ňou vedenom), opakovane vznášaných námietok zaujatosti, jeho zasahovaníu do súkromného života sudkyne, ďalej

podania trestného oznámenia na jej osobu v súvislosti s výkonom funkcie sudcu, či provokatívneho doručenia mŕtveho zajaca do jej kancelárie.“

V ďalšej relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd okrem iného uviedol:

„Súdna prax zaujala jednotný názor v tom, že nestrannosť je potrebné skúmať z aspektu dvoch hľadísk, a to jednak zo subjektívneho hľadiska založenom na osobnom presvedčení zákonného sudcu a jednak z objektívneho hľadiska posúdením, či sú poskytnuté u zákonného sudcu dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek oprávnenej pochybnosti o zaujatosti.

V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa predpokladá osobná nestrannosť sudcu až do preukázania opaku. Nezaujatosť sudcu je chápaná ako subjektívna psychická kategória, vyjadrujúca vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci, ktorý v sebe zahŕňa vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a ich zástupcom, o ktorých skutočnostiach je schopný presne podať vysvetlenie iba sám sudca; inštitút nezaujatosti je však treba chápať širšie aj v rovine objektívnej, t. j. či reálne existujú také konkrétne okolnosti, ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca disponuje určitým vzťahom k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom. Teda z hľadiska objektívneho musí byť úplne oddelene od osobného správania sudcu zistené, že tu existujú skutočnosti, ktoré môžu vyvolať dôvodné pochybnosti o jeho nestrannosti; v tejto súvislosti sú dôležité už len náznaky takýchto skutočností a v prípade, že sa tieto u sudcu vyskytnú, existuje oprávnený dôvod na obavu o nestrannosť. Z hľadiska posudzovania existencie oprávneného dôvodu obavy, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko dotknutého sudcu dôležité, ale nie rozhodujúce, pre rozhodovanie je však určujúce hľadisko objektívne, podľa ktorého treba podrobiť prieskumu skutočnosti, ktoré sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja účastníka, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať. Zákonná úprava

predpokladá, že u sudcu pôjde o taký vzťah osobného záujmu vo veci alebo k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý i pri všetkej možnej snahe sudcu o objektívnosť rozhodovania, by ovplyvnil jeho postup vo veci a výsledok rozhodovania. Tento právne významný vzťah sudcu musí byť takej povahy a intenzity, že mu bude objektívne brániť vo veci nezávisle a nestranne rozhodnúť. Pomerom sudcu k účastníkom, či k ich zástupcom sa rozumie predovšetkým ich príbuzenský pomer alebo jemu podobný blízky pomer, osobný vzťah priateľský, či zjavne nepriateľský, ekonomický, finančný a pod. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu môže nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne.

V danom prípade, pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti namietanej sudkyne, sa zákonná sudkyňa vyjadrila tak, že sa necíti byť zaujatá a k právnej zástupkyňi navrhovateľky má čisto pracovný vzťah. Len samotná skutočnosť, že zákonná sudkyňa bola v iných konaniach, v ktorých vystupovala v pozícii súkromnej osoby, zastupovaná právnou zástupkyňou navrhovateľky, nemôže bez ďalšieho viesť k objektívnym pochybnostiam o jej nestrannosti. Irelevantné je aj posúdenie zaujatosti sudkyne [REDACTED] iným senátom nadriadeného súdu v inej právnej veci.

Základom pre vylúčenie sudcu, ako to vyplýva z ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p., môžu byť totiž len objektívne existujúce zákonné dôvody a iba preukázateľné skutočnosti môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu.

Dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemôže byť ani odporcom namietaný procesný postup: v iných konaniach, v ktorých rozhodovala (resp. nerozhodovala) zákonná sudkyňa resp. jeho subjektívny názor, vyvolaný jeho emocionálnym vnímaním predchádzajúceho konania (sp. zn. 1P 161/2014), v ktorom podľa jeho názoru rozhodla v jeho neprospech a v rozpore so záujmom maloletej.

Odvolačiaci súd zdôrazňuje, že odporca i napriek výzve súdu prvého stupňa zo dňa 20.02.2015 z dôvodu doplnenia skutkových okolností, za akých bola doručená obálka

s uznesením právneho zástupcu odporcu a preukázania, že k jej doručeniu skutočne došlo dňa 22.01.2015, žiadnym spôsobom nepreukázal aj tak pochybnú skutočnosť, že o tvrdenom dôvode zaujatosti zákonnej sudkyne sa dozvedel dňa 22.01.2015 z anonymnej poštovej zásielky obsahujúcej rozhodnutie súdu v inej právnej veci, ktoré malo byť z neznámych a súdu z nevysvetlených dôvodov doručené na adresu advokátskej kancelárie jeho právneho zástupcu, a teda, že námietku zaujatosti uplatnil v zmysle § 15a ods. 2 O. s. p., teda v zákonom stanovenej lehote 15 dní, odkedy sa mohol o dôvode zaujatosti dozvedieť.

Pri posudzovaní opodstatnenosti vznesenej námietky zaujatosti teda odvolací súd dospel k záveru, že u zákonnej sudkyne neexistujú v zmysle citovaného zákonného ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p., ale i jeho výkladu, dôvody pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania tejto právnej veci. keďže citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah osobného záujmu sudcu vo veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania alebo ich zástupcom, že by tento vzťah i pri všetkej snahe o objektívne rozhodovanie ovplyvnil nestranný postup sudcu vo veci.“

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 OSP, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal návrh podľa § 15a ods. 1 OSP) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy. Základom nezávislosti a nestrannosti súdu je docieľiť právnu istotu, že práve súdy sú tými

orgánmi štátu, ktoré poskytnú účinnú a nespochybniteľnú ochranu práva. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem jeho nezávislosti je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Podľa názoru ESLP sa subjektívna stránka nestrannosti sudcu týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (*Pullar v. Spojené kráľovstvo*). Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne javí vonkajšiemu pozorovateľovi (účastníkovi konania), ale to, či reálne neexistujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

K vylúčeniu sudcu z prerokovania a rozhodovania veci môže dôjsť aj pri zohľadnení sťažovateľom akcentovanej tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „*sine ira et studio*“, teda nezávisle a nestranne. Analýza skutočností uvádzaných sťažovateľom v námietke zaujatosti vznesenej proti zákonnej sudkyňi v označenej právnej veci vedenej okresným súdom a v sťažnosti však podľa názoru ústavného súdu v danom prípade prijatie takéhoto záveru neumožňuje.

Ústavný súd z uznesenia krajského súdu sp. zn. 14 NcC 51/2014 z 20. júna 2014, ktoré si v rámci prípravy na predbežné prerokovanie veci zabezpečil a ktorým bola zákonná sudkyňa [REDACTED] vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 1 P 57/2014, zistil, že k jej vylúčeniu vo veci sp. zn. 1 P 46/2010 došlo z dôvodu, že v tomto konaní zastupovala matku dieťaťa tá istá právna

zástupkyňa, ktorá zákonnú sudkyňu v rovnakom čase zastupovala v konaní pred súdom v jej osobnej veci. Vo veci sp. zn. 1 P 57/2014 bolo podstatnou skutočnosťou, ktorou odôvodnil krajský súd vylúčenie zákonnej sudkyne, to, že ide o rovnakých účastníkov konania o rovnaký predmet konania v relatívne krátkom čase od skončenia súvisiaceho konania (sp. zn. 1 P 46/2010).

Ústavný súd konštatuje, že vzťah medzi zákonnou sudkyňou a právnou zástupkyňou manželky sťažovateľa založený na čisto profesionálnej báze, ktorý bol v minulosti už ukončený, nemôže vyvolať také objektívne pochybnosti o zaujatosti zákonnej sudkyne, ktoré by boli dôvodom na jej vylúčenie z prerokúvania a rozhodovania vo veci sťažovateľa. Zároveň je potrebné uviesť, že s prihliadnutím na už uvedené okolnosti a dôvody vylúčenia zákonnej sudkyne v iných veciach nemôže ani táto skutočnosť vyvolávať pochybnosti o objektívnej nestrannosti zákonnej sudkyne, tak ako sa to domnieva sťažovateľ.

Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, ktorou namieta argumentáciu krajského súdu, že nepreukázal, kedy sa o zaujatosti zákonnej sudkyne dozvedel, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že krajský súd sa aj napriek vyslovenej pochybnosti o dodržaní lehoty na podanie námietky zaujatosti touto námietkou zaoberal. Z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd túto časť sťažnosti za irelevantnú.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli

k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd konštatuje, že uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, a zároveň považuje právny názor krajského súdu za legitímny a akceptovateľný. Ústavný súd nezistil, že by uzneseniu krajského súdu bolo možné vyčítať svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti uzavrel, že skutkové alebo právne závery krajského súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy.

Citované odôvodnenie uznesenia krajského súdu dalo odpoveď na skutkovú a právnu podstatu sťažovateľom podaného návrhu na vylúčenie zákonného sudcu, a preto jeho obsah neosvedčuje okolnosti naznačujúce príčinnú súvislosť s možným sťažovateľom namietaným porušením ním označených práv.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto

možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015